

ChristenUnie

Almelo

Begroting 2018: Bijdrage ChristenUnie Almelo

2 november 2017

De fractie van de ChristenUnie Almelo wil het college van Burgemeester en Wethouders allereerst complimenteren met de begroting 2018. Samen met de commissie Planning en Control is een nieuwe opzet voor de begroting gemaakt. Alle cijfers staan nu in de basisbegroting conform het huidige Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wat vergelijken makkelijk maakt en voorkomt dat dezelfde cijfers op meerdere plekken staan. Wat we gaan doen en wat we met de budgetten willen bereiken staat bij de hoofdgaven (programma's). Aanvullende hoofdstukken over de gemaakte keuzes of over wat er is gedaan met de moties rond de perspectiefnota maken het nog overzichtelijker. Niet eerder was de begroting zo helder. Ook inhoudelijk zijn complimenten te maken. Gegeven de financiële situatie, met tegenvallers zoals het extra afboeken van 10,5 miljoen euro op werklocaties, is het knap dat er een meerjarig sluitende begroting ligt, waarbij Almelo blijft binnen de kaders als gesteld door Raad en Provincie voor het financiële herstel. Onze fractie wil het Raadsvoorstel Programmabegroting 2018 dan ook hierbij voordragen voor de **Raadsmeter**.

Bestuurscultuur

Afrekenen met de regenteske bestuurscultuur uit het verleden was bij de verkiezingen in 2014 een van de belangrijkste onderwerpen uit het verkiezingsprogramma van de ChristenUnie. Via een minderheidscollege is hier een grote stap gezet. Het leidde tot een college met een dienende in plaats van heersende houding; en tot een oppositie die met constructieve voorstellen kwam. Waar er knopen moeten worden doorgemaakt of verantwoordelijkheid moet worden genomen lopen we nu echter ook aan tegen de grenzen van een minderheidscollege. Het Mobiliteitsplan Centrum Noord (rond de Sluiskade) toont aan hoe de Raad een voorstel van het college kan torpederen, zonder zelf met een alternatief te komen. Er gebeurt daarom niets. Terwijl de meerderheid van de Raad voor de verkoop van de Kolksschool lijkt te zijn, lukt het ons niet om dit ook te besluiten. En zolang de Raad zich gaat bemoeien met de verkoopprijs van een individueel pand, is er de reële vraag of er voor de verkiezingen sowieso nog vastgoed gaat worden verkocht. Of het fietspad aan de Plesmanweg nu links of rechts moet komen, we komen er nog niet uit. We willen erop wijzen dat een gebrek aan vertrouwen van de Raad in het college, een college ook demissionair kan maken. In de praktijk zetten we dan (als Raad en College gezamenlijk) **de stad 'op slot'**. De burger betaalt (letterlijk en figuurlijk) het gelag. **Dit mag niet het geval zijn!** Een minderheidscoalitie werkt prima, maar het vraagt wel een andere mentaliteit van zowel de raad (verantwoordelijkheidsbesef) als van het college (luisteren en meebewegen). In die zin nemen we het appèl dat het college op de Raad doet serieus. Het is noodzakelijk om verantwoordelijkheid te nemen, de krachten te bundelen, en te doen wat nodig is om te bereiken wat we willen bereiken. **Het belang van de stad is ook het belang van het college en van iedere individuele raadsfractie, en niet omgekeerd.** Daarmee valt en staat ook het vertrouwen van de burger.

Organisatie

Om het vertrouwen in het gemeentebestuur –in Almelo 17% tegen 30% in vergelijkbare gemeentes– te verhogen vindt een doorontwikkeling van de organisatie plaats. Sleutelbegrippen zijn programmasturing en stadsdeelgericht werken. Hier staan we als fractie van de ChristenUnie 100% achter. **Resultaatgericht**

werken en aansluiten bij de belevingswereld van de burger zijn essentieel. Daarbij hoort ook het loslaten en vertrouwen geven aan de burgers (ook voor de Raad!). Het budget dat hiervoor wordt gevraagd in 2018 van 1,874 miljoen euro is echter op zijn zachts gezegd stevig (3.037 euro per formatieplaats, 25,89 euro per inwoner). We geven het college vooralsnog het vertrouwen, maar willen wel de boodschap meegeven dat het middel (programmasturing en stadsdeelgericht werken) **geen ‘panacee’** zal zijn voor alle kwalen van onze stad. Vertrouwen heeft vooral met de houding van mensen te maken in plaats van met een organisatiestructuur (waarbij de structuur volgt uit de houding in plaats van andersom). Vertrouwen van de burger heeft ook in hoge mate te maken met, bijvoorbeeld, het groenonderhoud, de parkeertarieven of het afvalbeleid. Zaken die dicht bij de burger liggen en waar men het gemeentebestuur niet altijd begrijpt. In paragraaf 3.3 van de begroting (p. 13) staan de doelstellingen voor de doorontwikkeling van de organisatie, maar we missen de **kritieke prestatie-indicatoren** (kpi's). Zo kunnen we nooit beoordelen voor de inzet van middelen ook het gewenste maatschappelijk effect heeft gehad.

Een besluit dat nog in de lucht hangt is de zogenaamde **‘sourcing’** rond het beheer openbare ruimte. Het college wilde deze taken extern beleggen bij Twente Milieu. Op voorstel van een aantal fracties, waaronder de ChristenUnie, wordt het alternatief van interne verzelfstandiging uitgewerkt. Deze fracties hebben dit op 1 maart 2017 per brief verzocht. Sindsdien is het **acht maanden stil**. Bij de perspectiefnota hebben wij gepleit voor tempo. Wij doen dan nu opnieuw!

In de begroting lezen we dat voor 2018 er uit incidentele middelen een bedrag is opgenomen van 450.000 euro als ‘vertragingsschade’. Dit staat ook zo in het raadsvoorstel. In de begroting paragraaf 5.6.6 lezen we echter onder Twente Milieu al een conclusie over wat in het raadsvoorstel nog een ‘complex en gevoelig traject’ wordt genoemd ‘waarvan de uitkomsten nog ongewis zijn’. Hier lezen we (p. 83): ‘conclusie is dat een interne verzelfstandiging binnen de gestelde randvoorwaarden niet haalbaar is, maar dat een externe verzelfstandiging met een breed takenpakket nader wordt uitgewerkt’. Als ChristenUnie zullen we alle opties hun merites wegen, maar weet dat flexibiliteit het argument is voor *interne* verzelfstandiging (geen bureaucratische verrekeningen of extra facturen voor elke kleine opdracht).

Ook lezen we in paragraaf 5.5.3 bij de Ingenieursdiensten en bij de Wet op de lijkbezorging de opmerking dat dit ‘wordt betrokken bij de sourcing van het beheer openbare ruimte’ (p. 69). Dit verbaast ons. De fractie van de ChristenUnie wil pleiten voor **tempo, het niet vermengen van de sourcingsvraagstukken rond openbare ruimte en ingenieursbureau, en het meenemen van de raad in het proces**.

Tenslotte nog een punt over de organisatie van de Raad zelf. De verordening **fractieondersteuning** als vastgesteld op 17 januari jl. kent financieel gezien een boete op het fuseren van fracties en een beloning voor het uit een partij stappen en beginnen van je eigen fractie. Via een motie willen wij voorstellen dat de griffie voor de verkiezingen met een alternatief komt met meer respect voor de uitspraak van de kiezer.

Regio

In paragraaf 5.6.5 van de begroting komen de gemeenschappelijke regelingen ter sprake. Wij observeren dat de *overhead* van een gemeente lager is dan die van een gemeenschappelijke regeling. Wij constateren ook, op basis van het proces rond de Agenda van Twente, dat **de regio** (en zijn voorzitter) **Almelo niet altijd even serieus neemt**. Het is Enschede dat de klok slaat. De Regio Twente wil in zijn begroting 2018 een euro per inwoner beschikbaar stellen voor de uitvoering van de toeristische marketing en promotie van Twente. Almelo heeft de Regio gevraagd dit geld te zoeken in de eigen begroting van de Regio. Op p. 77 van onze eigen begroting lezen we dat Almelo ‘voorzichtigheidsshalve’ hier desalniettemin een bedrag voor heeft opgenomen in de eigen begroting. Voor een Regio die ons toch al niet al te serieus neemt lijkt ons dit niet handig, al snappen wij dat er op regionaal niveau al besloten is en een eventuele factuur daarom betaald moet worden. Wij willen hierbij onze onvrede uitten over de ‘dynamiek’ in de regio en het college oproepen om in een uiterste inspanning de bijdrage van tafel te krijgen.

Zorg en werk

De tweede fase van de transformatie werk en zorg gaat in. In paragraaf 4.1.2 lezen we dat 'de bezuinigingsdiscussie in feite gevoerd is zonder overall aanpak' en dat 'de aanpak van geleidelijkheid niet meer effectief is' (p. 21). Dat zijn stevige woorden. De fractie van de ChristenUnie steunt de aanpak om meer in samenhang uit te voeren, de toegang anders te organiseren, en 'na te gaan of het ingezette beleid ook echt werkt' (p. 22). De vraag te stellen 'waarom nu pas?' doemt op maar is ook een beetje flauw. Vraag is hoe we daadwerkelijk komen tot een meer **preventieve aanpak en een integrale uitvoering** om echt preventief te kunnen werken. Daarbij mag –zoals onze fractie ook heeft benadrukt bij het recente initiatiefvoorstel van de VVD– preventie nooit een argument zijn om reële zorg te onthouden. Als je echt in preventie (als middel) gelooft, zou het zelfs geld mogen kosten! De kop 'via preventie voorkomen dat mensen gebruik maken van dure zorg' (p. 24) klinkt in onze oren dan ook een beetje vreemd, maar we begrijpen de intentie.

Preventie begint al in de kinderjaren, of zelfs voor de geboorte. De focus bij de preventieve aanpak op de jeugd, op het jonge kind (-9 maanden tot 4 jaar), en op de ondersteuning aan de ouders spreekt ons aan (p. 25). Via de zogenaamde Klijnsma-middelen is er speciale aandacht voor kinderen in armoede. De begroting neemt hier een bedrag van 515.000 euro per jaar op voor een volwaardig kindpakket (p. 43). Dit is nog niet geheel ingevuld (p. 104) maar er volgt nog een plan in het kader van het transformeren van de minimamiddelen (p. 105). Wij wachten het voorstel met belangstelling af. Naast aandacht voor armoede wil de fractie van de ChristenUnie graag ook aandacht voor **Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG)**. Wij zullen hier een motie over indienen.

De fractie van de ChristenUnie juicht het toe dat er aandacht is voor **sociaal ondernemerschap** en dat het college onderzoekt of de invoering van het instrument Social Impact Bonds (als financieel instrument om maatschappelijke vraagstukken aan te pakken) hier een bijdrage aan kan leveren. Op 18 november 2014 heeft onze fractie (met Groenlinks via een motie) gevraagd naar de mogelijkheden voor de gemeente Almelo om de sector sociaal ondernemerschap te versterken. Dit is de (enige en) meest concrete invulling van deze motie tot nu toe.

Duurzaamheidsagenda

Volgens het **Energieakkoord** moet over 5 jaar 16% van alle Nederlandse energie duurzaam opgewekt worden. Almelo zit nu ongeveer op 1%. De doelen zijn helder, maar er moeten nu ook echt stappen gezet worden om de doelen te kunnen halen. Helaas is er niet veel financiële ruimte om daar als gemeente zelf in te investeren. Als we geld hadden, konden we bijvoorbeeld investeren in een aardwarmte-netwerk. Dat is nu geen optie. Voor concrete oplossingen kijken we vooral naar het bedrijfsleven. Als ChristenUnie zien we hoe belangrijk de samenwerking met lokale bedrijven is. Initiatieven komen vaak uit de private sector, maar je moet daar als gemeente wel alert op zijn en actief op inspelen. Almelo heeft een innovatief bedrijfsleven, dus we denken dat hier voor ons ook kansen liggen.

De gemeente kan zelf ook iets doen. De gemeente Almelo bezit een grote hoeveelheid dakoppervlak waar (nog) geen zonnepanelen op liggen. Denk aan scholen. Hoe zorgen we dat die oppervlaktes ook benut gaan worden? Als ChristenUnie stellen we voor om een energicoöperatie te starten, waar vooral burgers in kunnen investeren. Een soort crowdfundingplatform¹. We vragen het college dit idee mee te nemen en uit te werken in het Duurzaamheidsbeleid 2018-2021. We kunnen dit idee ook toepassen op gemeentelijke grond (afgevaardigde werklocaties). En als het goed loopt, wordt het voor private bedrijven wellicht ook interessant om hun dakruimte in te brengen. Een goede communicatiestrategie is hier heel belangrijk. We moeten een beweging op gang krijgen. Dat zorgt voor substantieel nieuwe groene energie (met als neveneffect collectief bewustzijn) zonder dat het de gemeente substantieel geld kost.

¹ Ter inspiratie, of misschien zelfs om zo bij aan te sluiten: <https://www.zonnepanelendelen.nl/>

Naast zonne-energie staan we open voor innovatieve vormen van windenergie. Samen met het CDA dienen we een amendement in om meer prioriteit te geven aan elektriciteit die is opgewerkt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. Aanvullend is het een uitstekende ontwikkeling dat de gemeente, samen met bewoners, inzet op het ontwikkelen van het Nieuwstraatkwartier tot een duurzaam, energie producerende wijk. Ook hier willen we pleiten voor tempo. Graag horen we van het college wanneer Almelo hier concreet aan de slag gaat (planning, voortgang, status convenant met de Provincie).

Erfgoed

Gezien de financiële situatie van Almelo begrijpen wij het bedrag van 23.000 euro dat er nu staat voor erfgoed. Ter vergelijking: in de concept-erfgoednota "Zichtbaar verleden" wordt een bedrag van 115.000 euro (incidenteel en structureel) genoemd. Met 23.000 euro per jaar zal er veel gevraagd worden van onbezoldigde vrijwilligers. Maar er is dan tenminste wel een (minimaal) erfgoedbeleid mogelijk. Vanuit de lokale erfgoedgemeenschap is de suggestie gedaan om kosten te besparen door meer te doen met adviezen uit de non-profit sector (lokale en landelijke erfgoedorganisaties). Vrijwilligers doen nu al veel. Dat zou dan een meer structureel karakter moeten krijgen. Vooral aan de lokale vrijwilligers zou gevraagd kunnen worden om het onderdeel voorlichting of Monumentendag te doen. Over het aanwijzen van monumenten zou men bijvoorbeeld met Het Oversticht en het Cuypersgenootschap kunnen praten. De gemeente is echter aan zet om dat soort mogelijkheden in beeld te brengen. Als ChristenUnie willen we er bij het college dan ook sterk voor pleiten om **de concept-erfgoednota zo snel mogelijk naar de raad te brengen**, en samen met erfgoedorganisaties de uitvoering van het beleid vorm te geven. We komen met een amendement hier ook budget voor vrij te maken.

Tenslotte

We hebben als fractie onze complimenten uitgesproken over de begroting, en ook enkele kritische kanttekeningen gezet. De begroting blijft een echter een zeer kwetsbare begroting. Er zijn taakstellingen geformuleerd waarvan de begroting zelf al de risico's aangeeft of deze wel realistisch zijn. Er zijn systeeminnovaties nodig waarvan het effect onzeker is. De vele bezuinigingen vragen veel van onze bevolking, die het vertrouwen in het gemeentebestuur verloren heeft. Het is nodig dat we onze burgers perspectief geven door een andere aanpak, door naast te bezuinigen ook te investeren en door een toekomstvisie voor de stad neer te zetten. Om de burger moed te geven en het bestuur een besef van voortgang en verantwoordelijkheid stellen wij voor (via motie) om af te tellen naar het moment dat Almelo weer financieel gezond is.

Fractie ChristenUnie
Wouter Teeuw
Michiel van Heek